

A ב"ד

Intro

Today we will Be"H learn of דף ה ג'ט'ן.
Some of the topics we will learn about today include:

לאחר שלמדו

At some point, the people of מדינת הים learned of the requirement of לשמה. However, רבה still requires the messenger to say בפי נכתב, because we are concerned שמא יחזור דבר לקולו

The situation might revert back to its original state. Nevertheless, in certain unusual situations they waived this requirement, such as שנתחרש, a messenger who became a deaf-mute, and בי תרי דמייתו גיטא, in a case of two messengers.

In addition,

כשניסת

If the messenger did not testify and she already remarried, we do not compel her to divorce.

בפי כמה נותנו לה

The Gemara discusses whether the messenger must testify before two or three others.

A

לאחר שלמדו

שמא יחזור דבר
לקולו

בפי כמה נותנו לה

B

שליח נעשה עד

ועד נעשה דיין

A messenger can serve as a witness to the case; the Gemara brings a מחלוקת whether he can then serve as a judge. However, in regard to Halachos that are only מדרבנן, all agree that he may serve as a judge.

משנה מוטבע שטבעו חכמים

ר' מאיר maintains that any change in the set procedure of ג'ט'ן, even those that are מדרבנן, invalidate the ג'ט, and a child born from a subsequent union is considered a ממזר.

שיעור לשמה

The Gemara brings several opinions exactly what the messenger has to observe in order to testify that the ג'ט was written לשמה.

B

שליח נעשה עד
ועד נעשה דיין

משנה מוטבע
שטבעו חכמים

שיעור לשמה

1 So let's review...

The Gemara earlier brought two reasons why a messenger bearing a גט must say
 בפני נכתב ובפני נחתם
 לפי רבא says
 לפי שאין בקיאין לשמה
 To ensure that it was written לשמה;
 לפי רבא says
 לפי שאין עדים מצויין לקיימו
 To authenticate the signatures, so that it cannot be challenged later -

1

המביא גט ממדינת הים צריך שיאמר
בפני נכתב ובפני נחתם

רבא
 לפי
 שאין עדים מצויין
 לקיימו
 To authenticate
 the signatures

רבא
 לפי
 שאין בקיאין
 לשמה
 To ensure that
 it was written לשמה

2

The Gemara continues to seek a source to decide the מחלוקת, and cites a later Mishnah:
 המביא גט ממדינת הים
 ואינו יכול לומר בפני נכתב ובפני נחתם
 If a messenger is unable to testify, which the Gemara explains refers to a case where
 נתנו לה כשהוא פקח
 ולא הספיק לומר בפני נכתב ובפני נחתם
 עד שנתחרש
 He became a deaf-mute after having given the גט, but before he could testify.
 At the time of נתינה, his שליחות was valid, but he cannot testify נחתם בפני נכתב ובפני נחתם, because, as רש"י explains;
 לאו בר דעה
 He's no longer of sound mind.
 Therefore, in this case,
 אם יש עליו עדים יתקיים בחותמיו
 We authenticate the גט the usual way, by finding witnesses who can confirm the signatures.
 לרבא ניחא לרבה קשיא
 According to רבא, why does it suffice to confirm the signatures - we still need to confirm that it was written לשמה?

The Gemara explains that this ברייתא is referring to לאחר שלמדו
 After the Halachos of לשמה became well-known, and the only concern is the גט's authenticity;

However, a "יכול לומר", a person who CAN say בפני נכתב, is still required to do so,
 גזירה שמא יחזור דבר לקלקולו
 As a precaution, in case the people in הים will once again become ignorant of לשמה.
 Nevertheless, a אינו יכול does NOT need to testify, because פקח ונתחרש
 מילתא דלא שכיחא
 ולא גזרו בה רבנן
 Unusual cases, such as an ordinary person suddenly becoming a deaf-mute, were not included in this decree.

2

המביא גט ממדינת הים
 ואינו יכול לומר בפני נכתב ובפני נחתם

ומן ארבעה פקח
 ולא הספיק לומר בפני נכתב ובפני נחתם
 עד שנתחרש
 He became a deaf-mute after having given the גט

אם יש עליו עדים יתקיים בחותמיו

לרבא ניחא - לרבה קשיא

According to רבא, why does it suffice to confirm the signatures we still need to confirm that it was written לשמה?

This ברייתא is referring to
לאחר שלמדו

After the Halachos of לשמה became well-known, and the only concern is the גט's authenticity;

However
"יכול לומר"
 a person who can say
 בפני נכתב
 is still required to
 גזירה
 שמא יחזור דבר
 לקלקולו

But a
"אינו יכול לומר"
 doesn't need to testify,
 because
 פקח ונתחרש
 מילתא דלא שכיחא
 ולא גזרו בה רבנן
 Very unusual case

3 Similarly,
שנים שהביאו גט ממדינת היום
If the husband appoints two agents to deliver the גט, they
do NOT need to testify, because
ומה אילו יאמרו בפנינו גרשה
מי לא מהימני
They would be believed if they claimed to have witnessed
her divorce; therefore, if they claim to be agents of the
husband, they are also believed, and he can no longer
challenge the גט.

Here, too, the Gemara explains that we are speaking לאחר
שלמדו, and yet
בי תרי דמייתי גיטא
מילתא דלא שכיחא
Since it is unusual for two agents to deliver a גט, this
circumstance was not included in the decree of יחזור
הדבר לקלוקלו.

The Gemara points out, that other unusual messengers
ARE required to testify: For example;
אשה לא שכיחא
It is unusual for a woman to bring her own גט to בית דין
in the role of a שליח for the husband, and yet
האשה עצמה מביאה גיטה
ובלבד שצריכה לומר
בפני נכתב ובפני נחתם
She DOES need to testify, because
שלא תחלוק בשליחות
Not to differentiate between the various kinds of messen-
gers.

However, a יכול, as רש"י explains
הוצריך לומר
אלא שאי אפשר
Was not exempted due to his unusual circumstances;
rather, he is incapable of testifying; therefore, his גט is
valid.

In regard to the husband, however,
הוא עצמו שהביא גיטו
אין צריך לומר בפני נכתב ובפני נחתם
He is NOT required to say בפני נכתב if he brings the גט
from himself, because our concern is only
דילמא אתי בעל מערער ופסיל ליה
That the husband may later challenge the גט; however,
השתא מינקט נקיט ליה בידיה
וערעור קא מערער עליה
If he brings it himself, we are confident that he will not
contest it.

3 שנים שהביאו גט ממדינת היום
they do not need to testify, because
ומה אילו יאמרו בפנינו גרשה
מי לא מהימני
...and he can no longer challenge the גט
This ברייתא is also referring to
לאחר שלמדו
בי תרי דמייתי גיטא – מילתא דלא שכיחא
Since it is unusual for two agents to deliver a גט, this circumstance was not included in the decree of
שמה יחזור הדבר לקלוקלו
Other unusual messengers are required to testify...
אשה לא שכיחא
It is unusual for a woman to bring her own גט to בית דין in the role of a שליח for the husband, and yet
האשה עצמה מביאה גיטה
ובלבד שצריכה לומר
בפני נכתב ובפני נחתם
However...
הוא עצמו שהביא גיטו
אין צריך לומר
בפני נכתב ובפני נחתם
Our concern is only that דיילמא אתי בעל מערער ופסיל ליה
However, מינקט נקיט ליה בידיה
We are confident that he will not contest it.

- 4 The Gemara adds that although we still require the שליח to testify even לאחר שלמדו; however, the ברייתא says אם לא אמר בפני נכתב ובפני נחתם וניסת
If the messenger neglected to testify, and she then married;
אם נתקיים בחותמיו כשר
As long as the signatures are authenticated, it is valid;
because, as the ברייתא concludes
הוי לא הוצרכו לומר
בפני נכתב ובפני נחתם
להחמיר עליה
אלא להקל עליה
This testimony was meant for her benefit, that we believe the שליח, a single witness, in order to prevent future challenges. Therefore,
אנן ניקום ונערער עליה
We certainly do not challenge the גט ourselves, and have her divorce!
=====

4 Even though we still require the שליח to testify even לאחר שלמדו - however...
אם לא אמר בפני נכתב ובפני נחתם
וניסת
If he the did not, and she then married;
אם נתקיים בחותמיו כשר
הוי לא הוצרכו לומר
בפני נכתב ובפני נחתם
להחמיר עליה
אלא להקל עליה
We certainly do not challenge the גט ourselves
This testimony was meant for her benefit, in order to prevent future challenges
אנן ניקום ונערער עליה !

5 The Gemara now discusses before how many the messenger testifies ובפני נכתב ובפני נחתם:
 בפני כמה נותנו לה
 ר' יוחנן ור' חנינא
 'חד אמר בפני ב'
 'וחד אמר בפני ג'
 ר' holds that he testifies in the presence of two others, while R' maintains that he testifies in the presence of three others. The Gemara explains the Machlokes as follows:
 We've learned in the previous Daf that רבה אית ליה דרבא
 Rabbah agrees with Rava's reasoning of לפי שאין עדים מצויין לקיימו
 We need to confirm the signatures.
 And while a document can only be authenticated before a בית דין of three judges;
 קיימא לן בדרבנן
 דעד נעשה דיין
 Regarding Halachos that are מדרבנן, a witness can also serve as a judge. Therefore, two judges should suffice, because the witness can then serve as the third judge?
 However, in the case of נחתם ובפני נכתב there is particular concern according to חנינא ר';
 כיון דאשה כשירה להביא את הגט
 זמנין דמיייתא ליה איתתא וסמכי עלה
 Since a woman can serve as a messenger, they might accept her testimony before two judges, even though a woman cannot serve as the third judge;
 However, ר' יוחנן R' maintains
 אשה מידע ידעי
 ולא סמכי עלה
 It is well-known that a woman cannot serve as a judge and they will make sure for her to testify before three judges. Therefore, in an ordinary case where the שליח is a man, we allow him to testify before two judges based on ר' יוחנן.
 The Gemara brings support to ר' יוחנן's position that two judges suffice:
 המביא גט מומדינת הים
 ונתנו לה ולא אמר לה
 בפני נכתב ובפני נחתם
 יוציא והולד ממזר
 דברי רבי מאיר
 רבי says that if a messenger does not testify, a child born from a subsequent marriage is a ממזר.
 The Gemara explains that רבי מאיר holds
 כל המשנה ממטבע שטבעו חכמים בגיטין
 יוציא והולד ממזר
 Any change in the proper procedure for גיטין invalidates the גט, and causes a child born of a future union to be a ממזר.
 However,
 וחכמים אומרים
 אין הולד ממזר
 The חכמים disagree, and do not disqualify the child; rather, he corrects his mistake:
 כיצד יעשה
 יטלנו הימנה ויחזור ויתננו לה
 בפני שנים
 ויאמר בפני נכתב ובפני נחתם
 He takes the גט back, and then testifies in the presence of TWO others when he gives it again.
 =====

5

בפני כמה נותנו לה
 ר' יוחנן - ור' חנינא

חד אמר בפני ב' וחד אמר בפני ג'
 The Gemara explains the Machlokes...

רבה אית ליה דרבא לפי שאין עדים מצויין לקיימו
 A document can only be authenticated before a בית דין of 3 people
 Therefore we need to confirm the signatures

קיימא לן בדרבנן דעד נעשה דיין
 Two judges should suffice, because the witness can then serve as the third judge

However, ר' יוחנן is not concerned
 אשה מידע ידעי ולא סמכי עלה
 It is well-known that a woman cannot serve as a judge and they will make sure for her to testify before three judges

ר' חנינא is concerned
 כיון דאשה כשירה להביא את הגט זמנין דמיייתא ליה איתתא וסמכי עלה
 they might accept her testimony before only two judges

Therefore, in an ordinary case where the שליח is a man, we allow him to testify before two judges based on ר' יוחנן

המביא גט ממדינת הים ונתנו לה ולא אמר לה בפני נכתב ובפני נחתם

חכמים
 אין הולד ממזר
 יטלנו הימנה ויחזור ויתננו לה בפני שנים ויאמר בפני נכתב...

רבי מאיר
 יוציא והולד ממזר
 כל המשנה ממטבע שטבעו חכמים בגיטין יוציא והולד ממזר

6

The Gemara next discusses whether he must testify that he witnessed the writing of the entire גט:

גט, who was appointed to administer רבי אחי, holds צריך אתה לעמוד על כל אות ואות

The messenger needs to be present while the entire גט is written.

However, ר' אמי ור' אסי hold

לא צריכת

He does NOT need to observe the entire writing; rather, they agree with ר' אלעזר, and

אפילו לא כתב בו

אלא שיטה אחת לשמה

שוב אינו צריך

He can testify after seeing only one line written לשמה, and we can then assume that the rest was also written לשמה.

The Gemara brings a third opinion:

רב אשי אמר

אפילו קן קולמוסא וקן מגילתא

Even if the messenger only heard the sound of the quill writing on the parchment, we can then assume that it was written לשמה, as the ברייתא says

אפילו הוא בבית וסופר בעלייה

הוא בעלייה וסופר בבית כשר

Even if the messenger was not in the same room as the scribe, he can testify that it was written in his presence; evidently, this is because he HEARD him writing.

The ברייתא adds

אפילו נכנס ויוצא

כל היום כולו כשר

As the Gemara explains

אפילו דנפק לשוקא ואתא

Even if the scribe interrupted his work to visit the market, the גט is still presumed לשמה, and we do NOT suspect אינש אחרנא

אשכחיה ואמר ליה

He was commissioned there by someone else to write a גט; rather, we assume he is still writing for the sake of the original woman.

6

Witnessing the writing of the entire גט

לשמה is still presumed to be written גט